

INDSIGT

155.000 KAN MISTE FODFÆSTET PÅ ARBEJDSMARKEDET

AF CHEFKONSULENT INGE STEEN MIKKELSEN, INM@DI.DK

For omkring hver tiende, som arbejder som ufaglærte og faglærte på de danske arbejdspladser, bliver det væsentligt dyrere at gennemføre efteruddannelse i fremtiden. Det er en af virkningerne af Genopretningsaftalen. Risikoen er, at disse medarbejdere glider over i ledighed, og tiltaget går samtidig imod virksomhedernes og samfundets behov for at få opkvalificeret arbejdsstyrken.

Det kan blive markant dyrere for virksomhederne at opkvalificere en stor del af de medarbejdere, der arbejder på ufaglært og faglært niveau.

Det sker, hvis planerne om at fjerne taxametertilskuddet til deltagelse i efteruddannelse under videregående niveau for personer, der har afsluttet en videregående uddannelse, føres ud livet.

Beskæftigede på de ufaglærte og faglærte jobområder fordelt på uddannelse

Højeste fuldførte uddannelse	Antal	Andel, pct.
Grundskole og uoplyst	626.925	37,4
Gymnasial	177.050	10,6
Erhvervsuddannelse	717.255	42,8
Videregående uddannelse	155.528	9,3
I alt	1.676.758	100

Kilde
Specialkørsel Danmarks Statistik og DI-
beregninger.

Eksempelvis vil prisen for et chaufførkursus på en erhvervsskole, som i dag koster 3.480 kr. stige til ca. 33.000 kr. for en person, der har en videregående uddannelse. Uanset, at denne person arbejder som ufaglært eller faglært.

En række personer med en videregående uddannelse arbejder på ufaglært eller faglært niveau. Det kan for eksempel være medarbejdere med en forældet eller aldrig anvendt videregående uddannelse.¹

Det er denne gruppe af personer med en videregående uddannelse, der er en del af målgruppen for AMU-kurserne. De er netop beskæftiget på samme jobniveau som medarbejdere uden nogen formel uddannelse ud over folkeskolen eller med en erhvervsuddannelse.

DI's analyse viser, at afskaffelsen af det såkaldte taxametertilskud potentielt berører mere end 155.000 ud af de 1,7 millioner beskæftigede, der arbejder på ufaglært og faglært niveau.

Det svarer til, at 9,3 pct. af de beskæftigede, som arbejder med håndværksmæssige og kontoradministrative funktioner samt operationel service mv., har en videregående uddannelse. Eller at næsten hver femte med en videregående uddannelse arbejder på ufaglært eller faglært niveau.

Det er vigtigt for både virksomhederne og for samfundsøkonomien, at der foregår en løbende beskæftigelsesrettet opkvalificering af alle på arbejdsmarkedet – uanset deres uddannelsesmæssige baggrund.

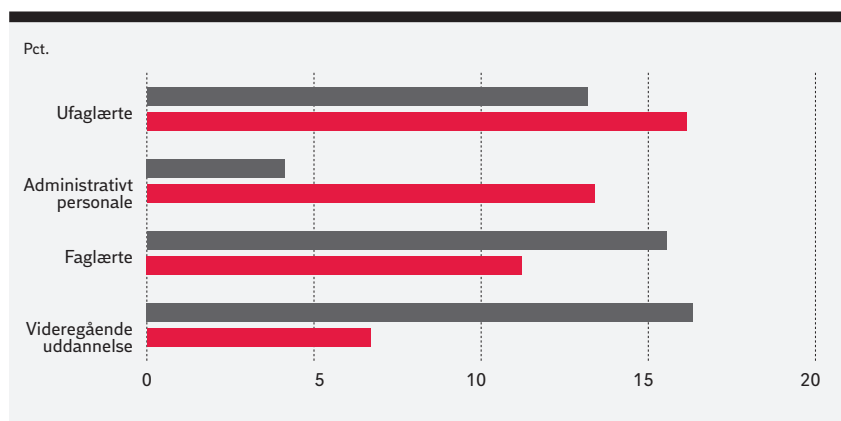
Behovet for den løbende opkvalificering viser sig også ved, at virksomhedernes behov for arbejdskraft skifter over tid. En tendens i dette skift er, at virksomhederne fremover overvejende vil rekruttere medarbejdere med en erhvervsfaglig eller videregående jobrelevant uddannelse. Det viser analyser fra DI's virksomhedspanel.

Virksomhedernes kompetencebehov ændres

¹ Gruppen rummer dog også personer, som midlertidigt har beskæftigelse på området og efterfølgende får beskæftigelse på højere niveau, f.eks. i forbindelse med studieafslutning.

Der efterspørges flest med videregående uddannelse

Forventninger til rekrutteringer og afskedigelser i 2. kvartal 2010, fordelt på faggrupper

Rekrutteringer

Afskedigelser

Anmærkning

Virksomhederne kan have svaret ja til flere typer arbejdskraft.

Kilde

DI's virksomhedspanel. Survey blandt 508 medlemsvirksomheder afsluttet primo april 2010.

Uddannelse er således et middel for den enkelte til at gøre sig attraktiv på arbejdsmarkedet, men det er samtidig også en forsikring mod ledighed og dermed en sikring af grundlaget for fremtidig indkomst.

Det viser flere analyser fra bl.a. de økonomiske vismænd, som også konkluderer, at der er samfundsmæssige gevinster ved uddannelse.

Nytilgangen til arbejdsstyrken kan imidlertid ikke dække behovene for kompetencer. De organisatoriske og teknologiske forandringer foregår i dag så hurtigt, at de færreste kan gennemføre et helt arbejdsliv på baggrund af den uddannelse, som de opnåede i ungdomsårene.

Voksen- og efteruddannelse er et vigtigt element i at sikre vedligeholdelse og udvikling af den enkeltes kompetencer. På den måde kan den enkelte og de danske virksomheder gøre sig attraktive som leverandører og producenter på det globale marked.

Efteruddannelse kan foregå i mange forskellige sammenhænge, nogle formelle, andre uformelle. En del af kvalificeringen af medarbejderne på de ufaglærte og faglærte jobområder sker igennem AMU-systemet, som for disse medarbejdergrupper står centralt i den videre kvalificering.

AMU-systemet leverer efteruddannelse til mange

Målgruppen for deltagerne på AMU-kurserne er de medarbejdere, som er beskæftiget på ufaglært og faglært niveau. Det ufaglærte og faglærte niveau dækker funktioner som f.eks. de håndværksmæssige og kontoradministrative funktioner samt operationel service mv., hvor nogle forudsætter en erhvervsfaglig uddannelse, mens andre ikke gør.

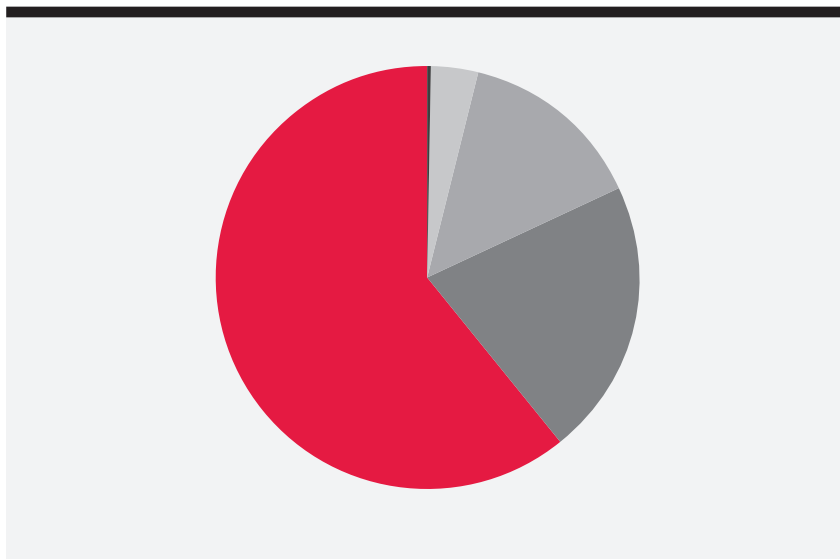
Det er ca. 60 pct. af de beskæftigede, som arbejder inden for de ufaglærte eller faglærte områder, og gruppen udgør i alt 1,7 mio. beskæftigede.

Samtidig er det danske arbejdsmarked karakteriseret ved at være fleksibelt. Det betyder bl.a., at der på de fleste jobområder er det udgangspunkt, at medarbejderen er beskæftiget inden for et område, som vedkommende kan bestride, og ikke med udgangspunkt i hvilken formel uddannelse, vedkommende har gennemført.

60 pct. arbejder som ufaglærte eller faglærte

Ikke alle beskæftigede anvender deres uddannelse i jobbet

Beskæftigede fordelt efter jobkompleksitet

Militært arbejde

Ledelse på øverste plan i virksomheder, organisationer og den offentlige sektor

Arbejde, der forudsætter færdigheder på højeste niveau inden for pågældende område

Arbejde der forudsætter færdigheder på mellemniveau

Arbejde, der forudsætter færdigheder på ufaglært og faglært niveau

Note

Det ufaglærte og faglærte område er defineret som hoveddiscogrupeerne 4-9.

Kilde

Specialkørsel Danmarks Statistik og DI-beregninger.

Mange medarbejdere er beskæftiget inden for områder, som svarer til deres kvalifikationsniveau, men der er også mange medarbejdere, som beskæftiges på områder, som enten ligger over eller under deres formelle kvalifikationsniveau.

Taxametertilskuddet til personer med en afsluttet videregående uddannelse fjernes på:

- Erhvervsrettede kurser, f.eks. AMU-kurser eller enkeltfag på erhvervsuddannelser
- Almene fag, f.eks. HF-enkeltfag eller fag under almen voksenuddannelse (folkeskolens fagrække)

Samlet har regeringen i sin Genopretningsplan vurderet, at den øgede deltagerbetaling for personer med en videregående uddannelse vil spare staten for udgifter i størrelsesordenen 250 mio. kr. dels som følge af mindre aktivitet for personer med en videregående uddannelse og dels som følge af, at det i stedet er virksomhederne, som finansierer denne udgift i forbindelse med kvalificeringen af medarbejderne.

| Staten vurderes at spare 250 mio. kr

Sker der ingen reduktion i aktiviteten, vil virksomhederne dermed stå med en ekstra omkostning til voksen- og efteruddannelse på 250 mio. kr. som følge af den øgede deltagerbetaling. Hertil kommer de ekstra opgaver, som ligger i at skulle holde rede i hvilket niveau, medarbejdernes uddannelser ligger på.

Fordyrelsen af efteruddannelsen kan være specielt problematisk i forhold til de jobområder, hvor lovgivning opstiller krav om, at medarbejdere skal have certifikater, f.eks. ved kørsel med gods, arbejde med fødevarer, svejsning og opstilling af stilladser. Her betyder kravet om bestemte kurser, at personer med en videregående uddannelse vil stå svagere, når job skal besættes eller arbejdskraften fastholdes.

Fjernelsen af taxametertilskuddene vil kunne berøre de 155.000 medarbejdere med en videregående uddannelse, som arbejder på det ufaglærte eller faglærte område. Det kan få meget uheldige konsekvenser i forhold til fastholdelse og rekruttering af disse medarbejdere. Der kan således være risiko for, at disse medarbejdere vil glide over i ledighed, fordi der vil være for store omkostninger forbundet med at opkvalificere dem.

| 155.000 medarbejdere berøres

Trods en afsluttet videregående uddannelse, har mange af disse mennesker ikke anvendt uddannelsen erhvervs-mæssigt igennem flere år, hvorfor deres kvalifikationer på videregående niveau må anses for ikke at være ajourførte. Det vil derfor være urealistisk for dem at opnå beskæftigelse på et niveau, som svarer til deres formelle uddannelsesniveau.

Om datagrundlaget

Analysen er gennemført med baggrund i den Registerbaserede ArbejdsstyrkeStatistik og arbejdsfunktionskoden fra lønstatistikken.

De beskæftigede er fordelt på højest fuldførte uddannelse og hoved-discogruppe (hovedarbejdsfunktionsgruppe).

De individer, hvis discokode er uoplyst, er for hver uddannelseskategori fordelt forholdsmæssigt på discogrupperne 1 – 9.

De individer, hvis højest fuldførte uddannelse er uoplyst, antages ikke at have en videregående uddannelse.

De individer, som har anført mere end en discokode, er indplaceret på det laveste disconiveau.

Det ufaglærte og faglærte niveau er defineret ved discohovedgrupperne 4 – 9, som dækker :

4. Kontorarbejde,
5. Detailsalg, service- og omsorgsarbejde,
6. Arbejde inden for landbrug, gartneri, skovbrug, jagt og fiskeri, der forudsætter viden på grundniveau,
7. Håndværkspræget arbejde,
8. Proces- og maskinoperatorarbejde samt transport- og anlægsarbejde
9. Andet arbejde.

SAMFUND, VIDEN OG HOLDNINGER

Dansk erhvervsliv er en vigtig del af det danske samfund. Politikere, organisationer og befolkningen forventer, at virksomhederne bidrager til bæredygtig udvikling af Danmark som velfærdssamfund. Derfor prioriterer DI dialog med alle interesserede om rammerne for erhvervslivets bidrag til vækst og velstand.

Vær med i debatten på opinion.di.dk
